

Race, vindt Saraswati, is iets dat je doet, niet iets dat je bent

>> haar studenten cultureel kapitaal meegegeven, vindt Saraswati. Daar zouden ze haar wel eens dankbaar voor mogen zijn. Ze had als wit persoon veel makkelijker het hele thema van race en racisme kunnen negeren. 'In plaats daarvan ben ik uit mijn comfortzone gestapt en heb ik ontdekt hoe het voelt buiten wat Tupoka Ogette het witte Happyland noemt. Bestaat er een grotere vorm van empathie?'

Saraswati blijkt zich bewust van haar marktwaarde in het universitaire leven. Al had ze een hippe cursus over orchideeën gegeven, of desnoods pornostudies, dan zou de universiteit dat ook prachtig hebben gevonden, meent ze. Media-aandacht is ook voor universiteiten cruciaal.

Mithu Sanyal speelt in *Identitti* geraffineerd met uit Amerika overgewaaide theorieën over *cultural appropriation* (culturele toe-eigening) en *white privilege*, een uit Amerika overgewaaid debat met termen die in een Europese en vooral een Duitse context, een hele andere lading krijgen.

JONGLEREN MET FEITEN

Sanyal jongleert in *Identitti* ook met feiten. Zo heeft de Amerikaanse zwarte schrijfster Audre Lorde in de jaren tachtig tijdens een gastcollege in Berlijn daadwerkelijk witte studenten weggestuurd.

Ook de geciteerde tweets van de presidenten Trump en Modi zijn waarheidsgetrouw, net als die van de conservatieve intellectueel Peterson en Harry Potter-schrijfster J. K. Rowling.

Grootste inspiratie voor deze roman blijkt de waargebeurde rel rondom de Amerikaanse universitair docent Rachel Dolezal. Zij presenteerde zich als een zwarte intellectueel, maar werd in 2015 ontmaskerd als wit.

In haar memoir *In Full Color* beschrijft

Dolezal zichzelf eveneens als transraciaal. Ze is misschien niet zwart, maar ze identificeert zichzelf met zwart, zo zei ze destijds.

Iets dergelijks stelt Saraswati ook. Race is net als gender iets wat je doet, niet wat je bent. Als voorbeeld noemt ze Obama, geboren uit een witte moeder en een zwarte vader. Hij koos ervoor om zwart te zijn, hoewel hij een witte, behoorlijk bevoorrechte opvoeding heeft gehad, zo voert Saraswati aan.

En om alles nog erger te maken: hij kon alleen via de familiegeschiedenis van zijn witte moeder een band met de slavengeschiedenis vaststellen. Zo suggereert Saraswati dat ook Obama zich in bochten moest wringen om zich als zwart te kunnen manifesteren.

LIEVER INDIAAS

Sanyal levert met deze roman een gewaagde, maar ook vrolijke en slimme interventie in een debat dat, althans in Nederland, geen debat is. Je zou eerder spreken van een verzameling van eendimensionale stellingen, zoals je die terugvindt in *de Telegraaf* die Nederlanders aanhaalt die naar Hongarije willen verhuizen omdat ze het 'gendergeneuzel' in eigen land niet langer verdragen. Of in de ironisch-bezorgde toon waarmee Jort Kelder bestuurders ondervraagt over de invloed van woke op hun universiteiten.

'Waar kom je eigenlijk écht vandaan?' Die vraag raakt je bestaansrecht, zeker als je die dagelijks hoort. Dat doet pijn. De auteur laat zien hoe Saraswati haar studenten een taal biedt die deze pijn erkent en waarmee ze racisme kunnen bevechten. Wat dat voor individuele levens betekent, komt in debatten zelden uit de verf.

Tegelijkertijd geeft *Identitti* inzicht in de duistere beweegredenen van een vrouw die liever als gekleurd Indiaas dan als wit Duits wordt gezien en, pervers genoeg, juist daarvoor kan uitgroeien tot een superster. Alleen in fictie kun je de complexiteit van dit soort fenomenen doorleven. <<